בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

לַחְמִי לְאִשַּׁי

עַל

פָּרָשַׁת כִּי תִשָּׂא

מֵאֵת רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חָסִידֵי בְּרֶסְלֶב
הָאִי"ש אֲשֶׁר עַל הָעֵדָה מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ הָרַה"צ
רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶר
שְׁלִיטָ"א

יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי
חָסִידֵי בְּרֶסְלֶב
יַבְנְאֵל

א

"וַיְדַבֵּר יְהוָ"ה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָ"ה בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם. זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָ"ה. כֹּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה יִתֵּן תְּרוּמַת יְהוָ"ה. הֶעָשִׁיר לֹא יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט מִמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל לָתֵת אֶת תְּרוּמַת יְהוָ"ה לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם. וְלָקַחְתָּ אֶת כֶּסֶף הַכִּפֻּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי יְהוָ"ה לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם" (שְׁמוֹת ל, יא - טז).

וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שְׁקָלִים א, א): 'בְּאֶחָד בַּאֲדָר מַשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים', הַיְנוּ שֶׁבְּאֶחָד בַּאֲדָר, שֶׁהוּא שְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, הָיוּ בֵּית דִּין שׁוֹלְחִים שְׁלוּחִים לְכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְהוֹדִיעַ לָהֶם שֶׁיָּבִיאוּ אֶת שִׁקְלֵיהֶם לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְיֵשׁ לְדַקְדֵּק, מַה הַטַּעַם שֶׁדַּיְקָא בְּמִצְוָה זוֹ, יֵשׁ עִנְיָן שֶׁל "מַשְׁמִיעִין", מַה שֶּׁלֹּא מָצִינוּ בְּמִצְוָה אַחֶרֶת?

וְיֵשׁ לוֹמַר בָּזֶה עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן קכ): שֶׁמַּה שֶּׁצְּרִיכִין לִנְסֹעַ לְהַצַּדִּיק וְלִשְׁמֹעַ תּוֹרָה מִפִּיו, וְלֹא דַּי בְּסִפְרֵי מוּסָר, הַיְנוּ לִלְמֹד מִתּוֹכָם, כִּי מוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (דְּבָרִים רַבָּה פָּרָשָׁה ג סִימָן יא ; שְׁמוֹת רַבָּה פָּרָשָׁה כז סִימָן ט בְּשִׁנּוּי לָשׁוֹן קְצָת) עַל הַפָּסוּק (דְּבָרִים ט, א): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן", וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ, מַה רָאָה לוֹמַר לָהֶם כָּאן "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל"? רַבָּנָן אָמְרֵי, לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמֶלֶךְ שֶׁקִּדֵּשׁ מַטְרוֹנָא בִּשְׁנֵי מַרְגָּלִיּוֹת, אִבְּדָה אַחַת מֵהֶן. אָמַר לָהּ הַמֶּלֶךְ, אִבַּדְתְּ אַחַת, שִׁמְרִי אֶת הַשְּׁנִיָּה. כָּךְ קִדֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בַּנַּעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, אִבְּדוּ אֶת נַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה אִבַּדְתֶּן נַעֲשֶׂה שִׁמְרוּ נִשְׁמַע, הֱוֵי "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמִּדְרָשׁ. וְעַל בֵּן כְּשֶׁלּוֹמֵד מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נַעֲשֶׂה, אֵין בָּזֶה כֹּחַ כָּל כָּךְ לְעוֹרֵר אוֹתוֹ, כִּי יִשְׂרָאֵל אִבְּדוּ אֶת הַנַּעֲשֶׂה, אֲבָל כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ מִפֶּה הַצַּדִּיק, הוּא בְּחִינַת נִשְׁמַע, שֶׁזֶּה הַכֶּתֶר נִשְׁאָר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם, כִּי עִקַּר הַכֹּל תָּלוּי בִּכְלֵי הַשְּׁמִיעָה, הַיְנוּ שֶׁיִּשְׁמַע וְיֵצֵא לְקוֹל דִּבְרֵי הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁזֶּהוּ הַתִּקּוּן שֶׁל הַשְּׁתֵּי אָזְנַיִם (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן כא).

וְכֵן מוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה פָּרָשָׁה כז סִימָן ט): רמ"ח אֵבָרִים בָּאָדָם הַזֶּה, וְהָאוֹזֶן אֶחָד מֵהֶם, וְכָל הַגּוּף מְלֻכְלָךְ בַּעֲבֵרוֹת, וְהָאוֹזֶן שׁוֹמַעַת וְכָל הַגּוּף מְקַבֵּל חַיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה נה, ג): "שִׁמְעוּ

וּתְחִי נַפְשְׁכֶם", עַיֵּן שָׁם, כִּי לִפְנֵי שֶׁאָזְנוּ שָׁמְעָה, הוּא הָיָה בִּבְחִינַת סְתָם חֵרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר (תְּרוּמוֹת א, ב), וּפֵרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א סִימָן ס): הֱיוֹת שֶׁלֹּא שָׁמַע אֶת דִּבְרֵי הֶחָכָם, לָכֵן הוּא לֹא יָכֹל לְדַבֵּר, וְכָל עֲבוֹדָתוֹ וְכָל מַעֲשֵׂהוּ הָיוּ בִּבְחִינַת שֵׁנָה, עַיֵּן שָׁם, כִּי כְּשֶׁכְּלֵי הַשְּׁמִיעָה אֵינָם שְׁלֵמִים, אֲזַי גַּם כְּלֵי הַמַּעֲשֶׂה אֵינָם שְׁלֵמִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ אֶת דִּבְרֵי הַחֲכָמִים וּמְצַיֵּת לְכָל דִּבְרֵיהֶם, עַל יְדֵי זֶה הוּא זוֹכֶה גַּם לִשְׁלֵמוּת הָעֲשִׂיָּה, וְזוֹכֶה לְהֵטִיב אֶת דְּרָכָיו כָּרָאוּי.

וְעִקַּר שֵׁם עֲשִׂיָּה דִּקְדֻשָּׁה הוּא מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה (עַיֵּן חַיֵּי מוֹהֲר"ן אוֹת עֲבוֹדַת הַשֵּׁם סִימָן קטז וְלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת צְדָקָה הֲלָכָה א), כִּי כְּלֵי הַמַּעֲשֶׂה הוּא צְדָקָה, שֶׁהִיא תְּלוּיָה בְּמַעֲשֶׂה, בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה לב, יז): "וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה", כִּי עַל יָדָהּ נִשְׁלָם הַשֵּׂכֶל, הַיְנוּ עַל יְדֵי אֲוִיר הַנָּח וְהַזַּךְ שֶׁמִּתְרַבֶּה עַל יְדֵי נְתִינַת צְדָקָה, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי יט, ד): "הוֹן יֹסִיף רֵעִים רַבִּים" (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א סִימָן יז), וְלָבוֹא לִשְׁלֵמוּת הָעֲשִׂיָּה דִּקְדֻשָּׁה הַזּוֹ, הוּא דַּיְקָא עַל יְדֵי שְׁלֵמוּת הַשְּׁמִיעָה דִּקְדֻשָּׁה, הַיְנוּ שֶׁיִּשְׁמַע לְדִבְרֵי הַחֲכָמִים.

וְזֶה הַטַּעַם שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים **'בְּאֶחָד בַּאֲדָר מַשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים'**, 'מַשְׁמִיעִין' דַּיְקָא, כִּי קֹדֶם צְרִיכִים לִשְׁמֹעַ אֶת הַכְּרוֹז שֶׁל הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהוּא מְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לִשְׁלֵמוּת הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהִיא מִצְוַת שְׁקָלִים, מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה, וּכְשֶׁשּׁוֹמֵעַ לְדִבְרֵי הֶחָכָם, אֲזַי זֶה מֵעוֹרְרוֹ כָּרָאוּי וְטוֹב לוֹ לָנֶצַח.

וְלָכֵן מִצְוַת שְׁקָלִים הִיא תִּקּוּן עַל חֵטְא הָעֶגֶל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל, יב): "וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ", וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (פְּסִיקְתָּא רַבָּתִי פָּרָשָׁה י – כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ סִימָן טו): אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מֹשֶׁה, מִיתָּה הֵם חַיָּבִים עַל שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֶגֶל, אֶלָּא יִתְּנוּ כַּפָּרַת נַפְשָׁם, עַיֵּן שָׁם, כִּי הֵם אִבְּדוּ אֶת הַנַּעֲשֶׂה כְּשֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֶגֶל, וְלָכֵן נֶאֱמַר לָהֶם 'שִׁמְרוּ נִשְׁמַע', הַיְנוּ שֶׁיִּשְׁמְעוּ לְדִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וְעַל יְדֵי זֶה יָבוֹאוּ גַּם לְתִקּוּן הַנַּעֲשֶׂה, וְלָכֵן קֹדֶם 'מַשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים', כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה תִּקּוּן הַנִּשְׁמָע, וְעַל יְדֵי זֶה יָבוֹאוּ הַשְּׁקָלִים וְיִהְיֶה גַּם תִּקּוּן הַנַּעֲשֶׂה, **וְדוֹ"ק.**

ב

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחשֶׁת וְכַנּוֹ נְחשֶׁת לָרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם. וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם. בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַה'. וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם" (שְׁמוֹת ל, יז – כא).

וַיֵּשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א סִימָן י): שֶׁעַל יְדֵי רוּחַ הַצַּדִּיק, הַיְנוּ הָרוּחַ שֶׁבַּלֵּב, נִתְגַּלֶּה הֶאָרַת הַיָּדִים וְהָרַגְלַיִם, וְנִתְבַּטֵּל הַגַּאֲוָה וְהַכְּפִירוֹת, וְנִמְתָּקִין הַדִּינִים, וְנִתְרַבֶּה הָאֱמוּנָה בָּעוֹלָם.

וְהִנֵּה מְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (שָׁם): שֶׁעִקַּר אֲחִיזַת הַדִּינִים וְהַחֲרוֹן אַף הוּא בְּהַשִּׁית פִּירְקִין דְּרַגְלַיִן, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵל אַחֵר, כְּפִירוֹת, בְּחִינַת (תְּהִלִּים לו, יב): "אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה", בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ה, ה): "רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת", וְעַל יְדֵי הָרוּחַ שֶׁבַּלֵּב, שֶׁהוּא רוּחַ הַצַּדִּיק, נִמְתָּקִים הַדִּינִים וְנִמְשָׁכִים חֲסָדִים, וְנִתְרַבֶּה הָאֱמוּנָה, וְכֵן נִתְגַּלֶּה אוֹר הַיָּדַיִם, שֶׁהוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת אֱמוּנָה, כְּמוֹ

שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה", עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְעַל פִּי זֶה יוּבַן עִנְיַן מִצְוַת קִדּוּשׁ וּרְחִיצַת יָדַיִם וְרַגְלַיִם לַכֹּהֲנִים קֹדֶם הָעֲבוֹדָה, הַיְנוּ הַכֹּהֵן הוּא אִישׁ הַחֶסֶד, וְלִפְנֵי שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לַעֲבֹד אֶת עֲבוֹדָתוֹ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נו, ז): "כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה", עָלָיו לִרְחֹץ אֶת יָדָיו וְרַגְלָיו, כִּי עָלָיו לְהַמְתִּיק בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֶת כָּל הַדִּינִים מִכָּל הָעוֹלָם, וּלְהַעֲבִיר אֶת הַחֲרוֹן אַף מֵהָעוֹלָם, עַד שֶׁתִּתְבַּטֵּל כָּל הָעֲבוֹדָה זָרָה וְהַכְּפִירוֹת, וְגַם הָעַכּוּ"ם יָבוֹאוּ לְעָבְדוֹ שֶׁכֻּלָּם אֶחָד, כִּי בִּבְחִינַת בַּיִת יֵשׁ גַּם לְהָעַכּוּ"ם הַשָּׁגָה, בְּחִינַת יַעֲקֹב קְרָאוֹ בַּיִת (כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל שָׁם), וְלָכֵן מִצְוָה עָלָיו קֹדֶם עֲבוֹדָתוֹ לִרְחֹץ אֶת יָדָיו וְרַגְלָיו בְּמַיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד, כְּדֵי לִרְחֹץ וּלְהַעֲבִיר אֶת כָּל אֲחִיזַת הַדִּינִים וְהַחֲרוֹן אַף מֵעֲלֵיהֶם, וּלְגַלּוֹת אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, **וְדו"ק**.

ג

"וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן הָהָר וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ" (שְׁמוֹת לב, א).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק ב סִימָן סח): שֶׁעִקַּר שְׁלֵמוּת הַצַּדִּיק הוּא שֶׁיּוּכַל לִהְיוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם, וְכֵן רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק ב סִימָן לח): שֶׁלִּפְעָמִים הַצַּדִּיק צָרִיךְ לְהוֹרִיד וּלְהַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ בִּפְנֵי הָעָם, כְּדֵי לְהַכְנִיס בָּהֶם מֹחִין דְּגַדְלוּת וְהַשָּׁגַת אֱלֹקוּת, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק ב סִימָן צא): שֶׁהַצַּדִּיק צָרִיךְ לְדַבֵּר שִׂיחַת חוּלִין עִם הָעָם, כְּדֵי לְהַכְנִיס בָּהֶם חָכְמָה עִלָּאָה, וּלְקַשֵּׁר אוֹתָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַיֵּן שָׁם, כִּי זֶה עִקַּר תַּכְלִית הַצַּדִּיק וְהַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי, שֶׁיִּמְסֹר נַפְשׁוֹ לְהָרִים וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן קיא) עַל הַפָּסוּק (שְׁמוֹת ל, יב): "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", שֶׁהָרָאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל "רֹאשׁ **בְּנֵי** יִשְׂרָאֵל" הוּא **רַבִּי**, עַיֵּן שָׁם, כִּי זֶה הַסִּימָן שֶׁל רַבִּי וּמַנְהִיג אֲמִתִּי, כְּשֶׁכָּל מְגַמָּתוֹ הִיא לְהָרִים אֶת הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (): שֶׁזּוֹ הָיְתָה מַדְרֵגָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ "וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן הָהָר", הַיְנוּ שֶׁהָעָם חָשְׁבוּ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ כְּבָר לֹא יָבוֹא יוֹתֵר, כִּי כָּעֵת, לְאַחַר שֶׁהוּא עָלָה לָהָר, וְכָל כָּלּוֹ עָלָה לְמַעְלָה, הוּא כְּבָר לֹא יֵרֵצֶה לָרֶדֶת מֵרוֹם מַדְרֵגָתוֹ, כְּדֵי לְטַפֵּל בָּהֶם וּלְקָרְבָם, וּבָזֶה הֵם טָעוּ מְאֹד, כִּי זֶה כְּלָל, שֶׁהַצַּדִּיק לֹא מִסְתַּלֵּק לְגַמְרֵי מִזֶּה הָעוֹלָם, עַד שֶׁהוּא מֵנִיחַ בֵּן אוֹ תַּלְמִיד שֶׁיַּמְשִׁיכוּ אֶת דַּעְתּוֹ וְלִמּוּדוֹ לְכָל הָעוֹלָם, וְהֵם טָעוּ וְחָשְׁבוּ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ הִסְתַּלֵּק מִכָּל וָכֹל, וְלֹא חִפְּשׂוּ וּבִקְּשׁוּ אֵצֶל הַתַּלְמִידִים אֶת לִמּוּדוֹ הַטּוֹב (עַיֵּן לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת פִּדְיוֹן בְּכוֹר הֲלָכָה ה).

וְלָכֵן "וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ", וְהַמִּלָּה "לְפָנֵינוּ" הִיא מִלְּשׁוֹן פָּנִים, כְּמוֹ לִפְנֵי פָּנֵינוּ, הַיְנוּ שֶׁהֵם בִּקְּשׁוּ לָהֶם אֵיזֶה רַבִּי וּמַנְהִיג שֶׁתָּמִיד יוּכְלוּ לִרְאוֹת אוֹתוֹ בְּעֵינֵי הַבָּשָׂר שֶׁלָּהֶם, וּבֶאֱמֶת זוֹ טָעוּת גְּדוֹלָה, כִּי עִקַּר הַצַּדִּיק הוּא לְמוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁמַּשְׁאִיר לְדוֹרוֹת, וְלֹא דְּמוּת גּוּפוֹ וְצַלְמוֹ, שֶׁהַיּוֹם הוּא כָּאן וּמָחָר בַּקֶּבֶר, וּכְשֶׁעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ יְשׁוּת, דַּיְקָא מִזֶּה יוֹצֵא שֶׁאַחַר כָּךְ עוֹשִׂים

עֵגֶל, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, כִּי חוֹשְׁבִים שֶׁתָּמִיד צָרִיךְ לִרְאוֹת לִפְנֵי הָעֵינַיִם אֵיזוֹ מְצִיאוּת.

וְזֶהוּ "כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ", הַיְנוּ שֶׁזֶּה הָיָה עִקַּר הַפְּגָם שֶׁלָּהֶם, שֶׁהֵם קָרְאוּ לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּשֵׁם "אִישׁ", וְעָשׂוּ מִמֶּנּוּ מְצִיאוּת, **"אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"**, שֶׁהוּא הָיָה תָּמִיד מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְהוֹצִיא אוֹתָנוּ מֵעִצָּם פְּחִיתוּתֵנוּ, אֲבָל עַכְשָׁו **"לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ"**, הַיְנוּ שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִים אֶת הַטַּעַם לְכָךְ, שֶׁנִּכְנְסָה בּוֹ עֲנָוָה וְהִסְתָּרַת פָּנִים שֶׁכָּזוֹ, בְּחִינַת מָה, וּכְבָר אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַנְהִיג אוֹתָנוּ וּלְרַחֵם עָלֵינוּ (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א סִימָן יח), וּבָזֶה הֵם טָעוּ מְאֹד, כִּי הָיָה עֲלֵיהֶם לְחַפֵּשׂ אַחַר דַּעְתּוֹ וְלִמּוּדוֹ הַקָּדוֹשׁ, אֲפִלּוּ לְאַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ, **וְהָבֵן**.

ד

"וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָה אֵלָי וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֵוִי" (שְׁמוֹת לב, כו).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א סִימָן רכו): שֶׁמַּה שֶּׁהָרְשָׁעִים עַל פִּי רֹב מְזַמְּרִים נִגּוּנִים שֶׁל יְלָלָה וַעֲצָבוּת, כִּי הֵם בְּחִינַת נִשְׁמַת עֵרֶב רַב, וְאִמָּא דְּעֵרֶב רַב הִיא לִילִי"ת, שֶׁהִיא מְיַלֶּלֶת תָּמִיד וְכוּ', וּמַה שֶּׁדָּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְמָשְׁךְ אֶל נִגּוּנִים הַלָּלוּ וְכוּ', כִּי הַנִּגּוּן הוּא מִבְּחִינַת שַׁבָּט לֵוִי שֶׁהָיוּ מְנַצְּחִים בְּשִׁיר וְכוּ', וּכְשֶׁנּוֹלַד לֵוִי נֶאֱמַר (בראשית כט, לד): "הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלָי", כִּי עַל יְדֵי שֶׁנּוֹלַד לֵוִי שֶׁהוּא סִטְרָא דְּנִגּוּנָא (עַיֵּן זֹהַר הַקָּדוֹשׁ שְׁמוֹת יט.), עַל יְדֵי זֶה בְּחִינַת הַהַמְשָׁכָה שֶׁיִּלָּוֶה וְיִמְשֹׁךְ אֵלֶיהָ, וְלָכֵן גַּם אֵלּוּ הַנִּגּוּנִים שֶׁל עַצְבוּת שֶׁנִּשְׁתַּלְשְׁלוּ וְיָרְדוּ מִשָּׁם, מִבְּחִינַת (שָׁם יז): "וְעֵינִי לֵאָה רַכּוֹת" וְכוּ', יֵשׁ לָהֶם גַּם כֵּן כֹּחַ לִמְשׁוֹךְ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

וְכֵן רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א סִימָן רלז): שֶׁעִקַּר הַנִּגּוּן הוּא מִסִּטְרָא דְּלֵוָאֵי (עַיֵּן זֹהַר הַקָּדוֹשׁ שְׁמוֹת יט.), וְזֶה הַטַּעַם שֶׁלְּאַחַר לֵידַת לֵוִי לֵאָה אָמְרָה (בְּרֵאשִׁית כט, לד): "הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי", כִּי הִתְחַבְּרוּת שְׁנֵי דְּבָרִים הוּא עַל יְדֵי נִגּוּן וּכְלֵי שִׁיר. וְזֶה בְּחִינַת כְּלֵי זֶמֶר שֶׁמְּנַגְּנִין עַל חֲתֻנָּה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א סִימָן ג): שֶׁהַנְּגִינָה יוֹרֶדֶת מִמָּקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד, מֵאֲתַר דִּנְבִיאִים יַנְקִין (עַיֵּן זֹהַר הַקָּדוֹשׁ מִצְוָרָע נג:), הַיְנוּ נָצַח וְהוֹד, עַיֵּן שָׁם.

וְהִנֵּה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁהָיָה הַמְּבֻחָר שֶׁבַּנְּבִיאִים, הָיָה גַּם כֵּן מִשִּׁבְטוֹ לֵוִי, וְהָיְתָה מַעֲלָתוֹ גְּבוֹהָה מְאֹד, כִּי הָיָה מְקַבֵּל גִּלּוּי הַנְּבוּאָה, וּבְוַדַּאי גַּם קִבֵּל אֶת שֹׁרֶשׁ וְעִקַּר הַנְּגִינָה שֶׁבָּא מִמָּקוֹם הַנְּבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א סִימָן סד): שֶׁיֵּשׁ נִגּוּן שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא נִגּוּן שֶׁל אֱמוּנָה, בְּחִינַת רֹאשׁ אֱמוּנָה, הַיְנוּ אֱמוּנָה הָעֶלְיוֹנָה עַל הַכֹּל, שֶׁעַל יָדוֹ מִתְבַּטְּלִים כָּל הַכְּפִירוֹת וְהָאַפִּיקוֹרְסוּת הַבָּאוֹת מֵהֶחָלָל הַפָּנוּי, עַיֵּן שָׁם.

וְהִנֵּה בְּחֵטְא הָעֵגֶל, עַם יִשְׂרָאֵל פָּגְמוּ מְאֹד בָּזֶה, וְנִתְעָרֵב בֵּינֵיהֶם נִשְׁמַת הָעֵרֶב רַב, שֶׁשָּׁרְשָׁם הוּא מֵהַיְלָלָה וְהָעַצְבוּת, וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לב, יח): "קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'קוֹל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין הַמְּעַנִּין אֶת נֶפֶשׁ שׁוֹמְעָן כְּשֶׁנֶּאֱמָרִין לוֹ', עַיֵּן שָׁם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַנְּגוּנִים שֶׁל יְלָלָה וְעַצְבוּת הַבָּאִים מֵאִמָּא דְּעֵרֶב רַב שֶׁהִיא לִילִית, וְלָכֵן כָּתוּב (שָׁם יט): "וַיַּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת", שֶׁזּוֹ קִלְפָּה אַחֶרֶת הַנִּקְרֵאת "מָחֲלַת" כַּיָּדוּעַ (עַיֵּן זֹהַר הַקָּדוֹשׁ בְּהַר – רַעְיָא מְהֵימְנָא קיא.).

וְזֶהוּ "וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה" בְּמַעֲלָתוֹ הַגְּבוֹהָה, שֶׁהִיא הָיְתָה **"בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה"**, וְהַמִּלָּה **"מַחֲנֶה"** הִיא נוֹטָרִיקוֹן **מֹחַ נָצַח הוֹד**, שֶׁמִּשָּׁם יְנִיקַת הַנְּבוּאָה וְשֹׁרֶשׁ הַנִּגּוּן דִּקְדֻשָּׁה, **"וַיֹּאמֶר מִי לַהֲוָיָ"ה אֵלָי"**, הַיְנוּ מִי שֶׁרוֹצֶה לִזְכּוֹת לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי עָלָיו לְהִתְקָרֵב לְסִטְרָא דָּא, הַיְנוּ סִטְרָא דְּלֵוָאֵי, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִים נִגּוּנִים דִּקְדֻשָּׁה, וְלָכֵן **"וַיֶּאֱסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֵוִי"** דיקא, כִּי מֵהֶם בָּאִים נִגּוּנִים דִּקְדֻשָּׁה, וְכֵן כְּשֶׁיּוֹכֶה לֶאֱסֹף וְלָקַחַת לְעַצְמוֹ נִגּוּנִים דִּקְדֻשָּׁה וּכְלֵי זֶמֶר, עַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (שִׂיחוֹת הָר"ן סִימָן רעג): שֶׁטּוֹב לְהָאָדָם לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ שֶׁיּוּכַל לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ עִם אֵיזֶה נִגּוּן, כִּי נִגּוּן הוּא דָּבָר גָּדוֹל וְגָבוֹהַּ מְאֹד מְאֹד, וְיֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל לְעוֹרֵר וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת לֵב הָאָדָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַיֵּן שָׁם, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן סד): שֶׁעַל יְדֵי הַנִּגּוּן שֶׁל הַצַּדִּיק, הוּא יָכוֹל לְהוֹצִיא אֲפִלּוּ אֶת הַכִּי יְרוּדִים שֶׁנָּפְלוּ בַּחֲלַל הַפָּנוּי וְכוּ', עַיֵּן שָׁם, כִּי כֹּחָהּ שֶׁל הַנְּגִינָה דִּקְדֻשָּׁה הוּא חָזָק מְאֹד מְאֹד, **וְהָבֵן.**

ה

"וְעַתָּה אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדִעֵנִי נָא אֶת דְּרָכֶךָ וְאֵדָעֲךָ לְמַעַן אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה כִּי עַמְּךָ הַגּוֹי הַזֶּה. וַיֹּאמַר פָּנַי יֵלֵכוּ וַהֲנִחֹתִי לָךְ. וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. וּבַמֶּה יִוָּדַע אֵפוֹא כִּי מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעַמֶּךָ הֲלוֹא בְּלֶכְתְּךָ עִמָּנוּ וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעַמְּךָ מִכֹּל הָעָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וַיֹּאמֶר יְהוָ"ה אֶל מֹשֶׁה גַּם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה כִּי מָצָאתָ חֵן בְּעֵינַי וָאֵדָעֲךָ בְּשֵׁם. וַיֹּאמֶר הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדֶךָ. וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְהוָ"ה לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם" (שְׁמוֹת לג, יג – יט).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי הַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן א): כִּי אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל בְּהַשֵּׂכֶל שֶׁל כָּל דָּבָר, הַיְנוּ בְּהַחִיּוּת הָאֱלֹקוּת הַמְחַיָּה וּמְהַוֶּה אֶת כָּל דָּבָר, וְיַשְׂכִּיל בְּכָל פַּעַם הַשְׂכָּלוֹת חֲדָשׁוֹת, שֶׁהֵם הָרְמָזִים שֶׁמְּרַמְּזִים לוֹ בְּכָל עֵת וָרֶגַע לָשׁוּב וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה הַשֵּׂכֶל הוּא אוֹר גָּדוֹל וּמֵאִיר לוֹ בְּכָל דְּרָכָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ח, א): "חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו", וְהוּא בְּחִינַת **חַי"ת** לְשׁוֹן חִיּוּת, כִּי הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל הוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל דָּבָר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ז, יב): "הַחָכְמָה תְּחַיֶּה", אַךְ מֵחַמַת שֶׁאוֹר הַשֵּׂכֶל גָּדוֹל מְאֹד, אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת אֵלָיו כִּי אִם עַל יְדֵי בְּחִינַת **נו"ן** שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת, צִמְצוּם הַנִּקְרָא "אֱלֹהִים" כַּיָּדוּעַ (עֵץ חַיִּים שַׁעַר הַקְּדוּשָׁה וְאֶתְחַנַּן רסט:; גִּנַּת אֱגוֹז חֵלֶק רִאשׁוֹן שַׁעַר הַכְּנוּי וְעוֹד), וְלִבְחִינַת נו"ן זוֹכֶה עַל יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל יְדֵי זֶה מְקַשֵּׁר אֶת הַ**חַי"ת** וְהַ**נו"ן** וְנַעֲשֶׂה **חֵן**, וְזוֹכֶה לְדַבֵּק שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, הָעוֹלָם הַזֶּה עִם הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי מִתְגַּלֶּה לוֹ שֶׁהַכֹּל לַכָּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹכֶה לְחֵן אֲמִתִּי, וְעַל יְדֵי זֶה כָּל תְּפִלּוֹתָיו וּבַקָּשׁוֹתָיו מִתְקַבְּלִים, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְזֶהוּ "וְאֵדָעֲךָ לְמַעַן אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ", וּפֵרֵשׁ רַשְׁ"י: 'לְמַעַן אַכִּיר כַּמָּה שְׂכַר מְצִיאַת חֵן', הַיְנוּ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בִּקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הָעִנְיָן הַנַּ"ל, שֶׁיְּגַלֶּה לוֹ מַהוּ "שְׂכַר הַמְצִיאַת חֵן"? (הַיְנוּ שֶׁזּוֹכֶה שֶׁכָּל תְּפִלּוֹתָיו וּבַקָּשׁוֹתָיו מִתְקַבְּלוֹת), וְעַל כָּךְ הֵשִׁיב לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא "פָּנַי יֵלֵכוּ וַהֲנִחֹתִי לָךְ", שֶׁזֶּה בְּחִינַת "חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו", בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ד, יח): "וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם", הַיְנוּ שֶׁיִּזְכֶּה לְהֶאָרַת פְּנֵי הַשֵּׁם, שֶׁמִּכָּל דָּבָר

יִרְאֶה רַק אֶת עָצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֲבָל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ טָעַן לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא **"אִם אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה"**, הַיְנוּ שֶׁבְּוַדַּאי כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת, שֶׁנִּזְכֶּה לְהֶאָרַת פְּנֵי הַשֵּׁם וּמִכָּל דָּבָר נִרְאֶה רַק אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַלֹּא זֶהוּ עֶצֶם עִנְיַן ה"מְצִיאַת חֵן", שֶׁמְּקַשְּׁרִים אֶת הַחֵי"ת עִם הַנּוּ"ן, וּמִכָּל דָּבָר רוֹאִים רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, **"וּבַמֶּה יִוָּדַע אֶפוֹא כִּי"** בִּכְלָל **"מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעַמֶּךָ"**, **"הֲלוֹא"** זֶהוּ רַק **"בְּלֶכְתְּךָ עִמָּנוּ"**, שֶׁבְּכָל דָּבָר וּבְכָל מָקוֹם נִרְאֶה שֶׁאַתָּה עִמָּנוּ, וּמִכָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם נוֹכַל לְהִתְקָרֵב אֵלֶיךָ, אֲבָל עֲדַיִן אֵין זֶה עִנְיַן "שִׂכַּר הַמְּצִיאַת חֵן", אֶלָּא זֶהוּ רַק עִנְיַן ה"מְצִיאַת חֵן" גּוּפָא.

וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ **"וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעַמְּךָ מִכָּל הָעָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה"**, הַיְנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְ"שִׂכַּר הַמְּצִיאַת חֵן", וְיִתְקַבְּלוּ כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְפַּלְּלִים, וְהַחֵן וְהַחֶשְׁבּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל יִתְעַלֶּה וְיִתְרוֹמֵם בִּפְנֵי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְנִהְיֶה מֻבְדָּלִים וּמְרוֹמָמִים מִכָּל שְׁאָר הָאֻמּוֹת אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְעַל כָּךְ הֵשִׁיב לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא **"גַּם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה כִּי מָצָאתָ חֵן בְּעֵינָי"**, הַיְנוּ מִכֵּיוָן שֶׁמָּצָאתָ חֵן בְּעֵינַי זָכִיתָ לְ"שִׂכַּר הַמְּצִיאַת חֵן", שֶׁכָּל תְּפִלּוֹתֶיךָ וּבַקָּשׁוֹתֶיךָ יִתְקַבְּלוּ.

וְלָכֵן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בִּקֵּשׁ גַּם **"הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדֶךָ"**, כִּי רָאָה שֶׁהוּא עֵת רָצוֹן וּדְבָרָיו מְקֻבָּלִים (עַיֵּן בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י), וְעַל כָּךְ הֵשִׁיב לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא **"אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם"**, הַיְנוּ שֶׁהוּא זָכָה שֶׁנִּתְגַּלּוּ לוֹ הַי"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁבְּרִית כְּרוּתָה לָהֶן שֶׁאֵינָן חוֹזְרוֹת רֵיקָם (עַיֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה יז:), כִּי זָכָה לְהַעֲלוֹת אָז חֵן עִלָּאָה כָּזֶה, עַד שֶׁתָּמִיד, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כְּשֶׁיַּזְכִּירוּ אֵלּוּ הַי"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים יִהְיוּ נַעֲנִים, וְיִתְקַבְּלוּ הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת שֶׁל כָּלָל יִשְׂרָאֵל, וְיִתְעַלֶּה וְיִתְרוֹמֵם הַחֵן וְהַחֶשְׁבּוֹת שֶׁלָּהֶם בִּפְנֵי כָּל.

ו

"נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים" (שְׁמוֹת לד, ז).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א סִימָן ד): שֶׁעִקַּר כַּפָּרַת הָעֲוֹנוֹת הוּא עַל יְדֵי הַצַּדִּיק, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי טז, יד): "וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה", כִּי עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּתוֹ אֶל הַצַּדִּיק, הוּא יוֹרֶה לוֹ אֶת דֶּרֶךְ הָאֱמֶת לְפִי תִּקּוּן נִשְׁמָתוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

וְרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (שָׁם וּבְחֵלֶק ב סִימָן צא): שֶׁיֵּשׁ שָׁלֹשׁ בְּחִינוֹת בְּהִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק. הַבְּחִינָה הָרִאשׁוֹנָה: כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת הַצַּדִּיק, וְעַל יְדֵי זֶה מִתְבַּטְּלוֹת מִמֶּנּוּ הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מִשְּׁנֵי הַיְסוֹדוֹת: דּוֹמֵם צוֹמֵחַ, הַיְנוּ עֲצְבוּת וְתוֹלְדוֹתֶיהָ, וְתַאֲוֹת רָעוֹת. הַבְּחִינָה הַשְּׁנִיָּה: הַצְּדָקָה שֶׁנּוֹתֵן לַצַּדִּיק, וְעַל יְדֵי זֶה מִתְבַּטְּלוֹת מִמֶּנּוּ הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מִשְּׁנֵי הַיְסוֹדוֹת: חַי מְדַבֵּר, שֶׁהֵן דְּבָרִים בְּטֵלִים וְגַאֲוָה וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן. וְהַבְּחִינָה הַשְּׁלִישִׁית: כְּשֶׁמִּתְוַדֶּה וְדִבּוּי דְּבָרִים לִפְנֵי הַצַּדִּיק, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מַדְרִיךְ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לְפִי שׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְנִצּוֹל מֵהַכֹּל, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ "נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים", וְהַמִּלָּה "אֲלָפִים" הִיא בְּחִינַת הַצַּדִּיק, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמד, יד):

"אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים" (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן עג), הַיְנוּ מִי שֶׁשּׁוֹמֵר לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַצַּדִּיק, עַל יְדֵי זֶה הוּא יִזְכֶּה לְ**"נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה"**, שֶׁיִּזְכֶּה לִמְחִילַת עֲוֹנוֹת עַל יְדֵי הַצַּדִּיק, בְּחִינַת "וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה", בְּחִינַת (מִיכָה ז, יח): "נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ", לְמִי שֶׁמְּמַשִּׁים עַצְמוֹ כִּשְׁיָרִים (עַיֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה יז:), שֶׁהוּא הַצַּדִּיק שֶׁבְּכֹחוֹ לִפְעֹל מְחִילַת עֲוֹנוֹת (כַּמְבֹאָר בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל), אֲבָל "וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'מְנַקֶּה הוּא לַשָּׁבִים וְלֹא יְנַקֶּה לְשֶׁאֵינָן שָׁבִים', כִּי בְּוַדַּאי הִתְקָרְבוּתוֹ אֶל הַצַּדִּיק צְרִיכָה לִהְיוֹת עִם אֱמֶת, וּבְלִי אֱמֶת לֹא יוֹעִיל לוֹ כְּלוּם, שֶׁהֲרֵי הַצַּדִּיק יָקִיא אוֹתוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן קכט).

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר הֲלָכָה ה) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קיט, קמב): "צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת", שֶׁצְּדָקָה הַנּוֹתֶנֶת בַּעֲבוּר הַדְּפָסַת וַהֲפָצַת תּוֹרַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא הַמַּחֲזִיר בְּנֵי אָדָם בִּתְשׁוּבָה, וּמְקָרְבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הַצְּדָקָה הַזּוֹ קַיֶּמֶת לְעוֹלָם וָעֶד, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ "נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים", וְהַמִּלָּה "אֲלָפִים" הִיא בְּחִינַת מָמוֹן (עַיֵּן שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן ד), הַיְנוּ מִי שֶׁשּׁוֹמֵר לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד עִם מָמוֹנוֹ, שֶׁנּוֹתֵן אוֹתוֹ בַּעֲבוּר הַדְּפָסַת וַהֲפָצַת תּוֹרַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת **"נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה"** כַּנַּ"ל, וְעַל יְדֵי זֶה מְזַכֶּה אֲחֵרִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת **"נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה"** כַּנַּ"ל, זוֹ צְדָקָה שֶׁקַּיֶּמֶת לְעוֹלָם וָעֶד, **וְהָבֵן**.

בְּכָל עִנְיְנֵי הַגְּלִיוֹן נָא לִפְנוֹת לְמַיֶּיל
m.l.mohorosh@gmail.com